

ARTYKUŁY POMOCNICZE DO PRODUKCJI OBUWIA	NORMA BRANŻOWA	BN-86 7785-05
	Narzędzia do mechanicznej produkcji obuwia Frezy i żelazka	
	Grupa katalogowa 1154	

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są frezy i żelazka stosowane do obróbki podeszew i obcasów przy produkcji obuwia.

1.2. Określenia

1.2.1. frezy. Noże wieloostrowe do wiórowej obróbki, kształtowania podeszew, obcasów lub wierzchników.

1.2.2. żelazka. Narzędzia do wypalania na gorąco przy użyciu wosku, obwodu krawędzi podeszew, obcasów i wierzchników poddanych uprzednio frezowaniu przy użyciu frezów wg 1.2.1.

1.2.3. Pozostałe określenia - wg PN-85/O-91000.

1.3. Części freza. Zasadnicze części freza - wg rys. 1.

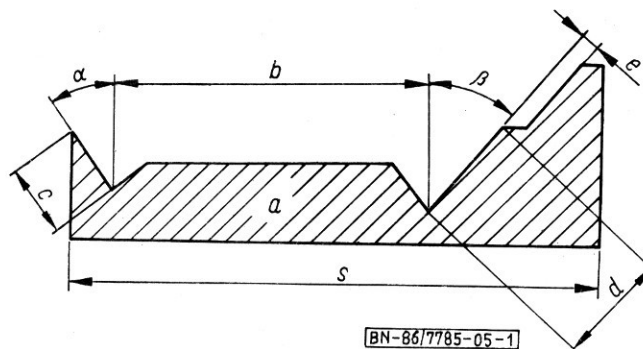
2. PODZIAŁ I OZNACZENIE

2.1. Podział

2.1.1. Typy. W zależności od przeznaczenia, frezy i żelazka do obróbki spodów obuwia dzieli się na typy o wyróżnikach:

- 1 - typ frezów i żelazek do obróbki podeszew,
- 2 - typ frezów i żelazek do obróbki obcasów,
- 3 - typ frezów do obróbki śródstopia.

2.1.2. Grupy. Typy frezów i żelazek wg 2.1.1, w zależności od kształtu krawędzi tnącej, dzieli się na grupy wg tabl. 1. Grupa obejmuje frezy i żelazka tego samego kształtu krawędzi tnącej, lecz o różnej szerokości krawędzi i różnej długości małego pióra wg tabl. 2 ÷ 23.

Rys. 1

a - kształt krawędzi tnącej wg przeznaczenia, b - szerokość krawędzi tnącej, c - długość krawędzi tnącej (małego pióra), d - długość krawędzi tnącej (dużego pióra), e - szerokość przesunięcia krawędzi, S - całkowita szerokość, α - kąt nachylenia krawędzi tnącej (małego pióra), β - kąt nachylenia krawędzi tnącej (dużego pióra)

Zgłoszona przez Instytut Przemysłu Skózanego
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Włókiennictwa dnia 17 stycznia 1986 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 października 1986 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 9/1986 poz. 18)

Tablica 1

Oznaczenie		Kształt frezów i żelazek	Liczba zębów freza	Numer rysunku
typu	grupy			
1	1		16	2
1	2		16	3
1	3		16	4
1	4		16	5
1	5		16	6
1	6		16	7
1	7		16	8
1	8		16	9
1	9		16	10
2	1		8	11
2	2		8	12
2	3		6	13
2	4		6	14
2	5		5	15

cd. tabl. 1

Oznaczenie		Kształt frezów i żelazek	Liczba zębów freza	Numer rysunku
typu	grupy			
2	6		6	16
3	1		7	17
3	2		7	18
3	3		7	19
3	4		7	20
3	5		7	21
3	6		10	22
3	7		7	23
3	8		16	24

Frez i żelazka innych typów i grup niż ujęte w tabl. 1 mogą być produkowane na podstawie dokumentacji – rysunków uzgodnionych pomiędzy producentem i zamawiającym. Nie jest wymagana dokumentacja na frezy i żelazka wg tabl. 1, jeżeli zamawiający zgłosi zapotrzebowanie na frezy o innej szerokości cięcia lub innej wysokości małego pióra.

2.2. Oznaczenie

2.2.1. Budowa oznaczenia. Oznaczenie frezów i żelazek – wg KTM, podbranza 0779-4, należy uzupełnić na miejscu 6 ÷ 13 wg tabl. 2.

Tablica 2

Miejsce oznaczenia wg KTM										
6		7		8		9	10 i 11	12		13
symbol	nazwa	symbol	typ	symbol	grupa	symbol	szerokość cięcia b mm	symbol	wysokość małego pióra, W mm	liczba kontrolna
1	Frez	1	wg tabl. 1	1 ÷ 9	wg tabl. 1	wg tabl. 3 ÷ 23 kol. 1 i odpowiednich rysunków		1	0,5	wg zasad KTM
2	Żelazko	2		2				1,0		
		3		3				1,5		
			4	2,0						
			5	2,5						
			6	3,0						

2.2.2. Przykład oznaczenia

a) zespołu części maszyn i urządzeń garbarskich, obuwniczych oraz do produkcji wyrobów ze skór (0779-4), frezu (1), typu 3 (3), grupy 1 (1), o szerokości cięcia wg tabl. 3 3,5 mm (03-5), wysokości małego pióra 0,5 mm (1), liczbie kontrolnej 6 (6):

KTM 0779-413-103-516

FREZ 1-1-3,5-0,5 BN-86/7785-05

b) zespołu części maszyn i urządzeń garbarskich oraz do produkcji wyrobów ze skór (0779-4), żelazka (2), typu 3 (3), grupy 3 (3), o szerokości cięcia wg tabl. 3 11,5 mm

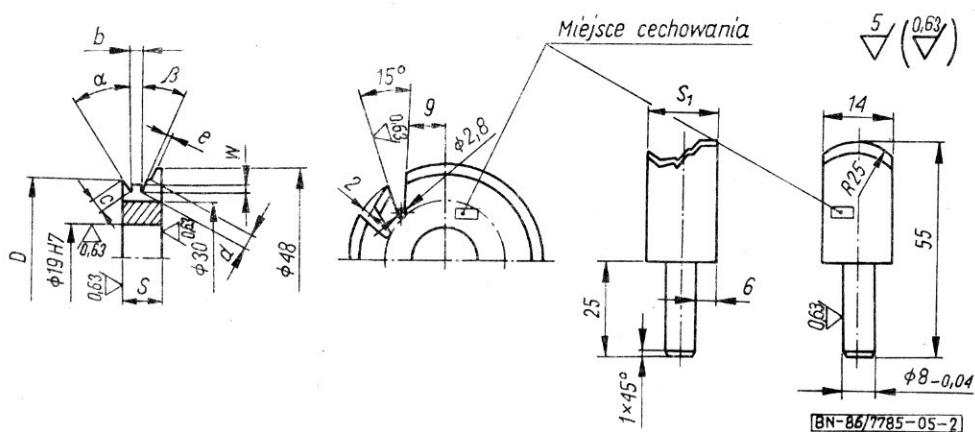
(11-5), wysokości małego pióra 1 mm (2), liczbie kontrolnej 8 (8):

KTM 0779-423-311-528

ŻELAZKO 3-3-11,5-1,0 BN-86/7785-05

3. WYMAGANIA**3.1. Wymiary frezów i żelazek typu 1**

3.1.1. Wymiary frezów i żelazek typu 1, grupy 1 - wg rys. 2 i tabl. 3.

Rys. 2

Tablica 3

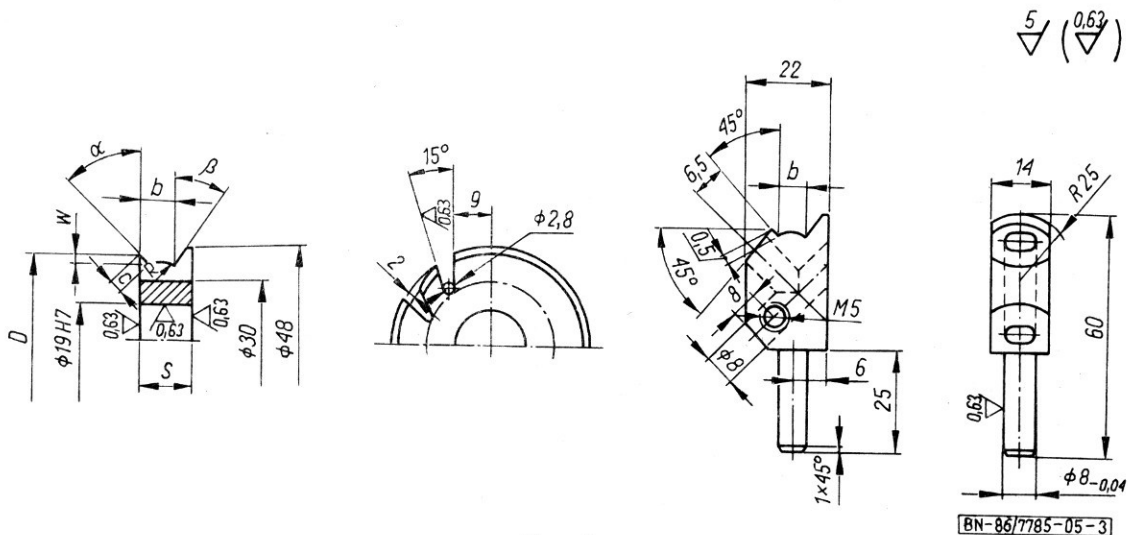
Oznaczenie	Wymiary, mm									
	b	c	D	S	α°	β°	W	e	d	S_1
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1-1-1,0-0,5	1,0	0,5	42,2	8	45	26	0,3	0,5	3-4	14
1-1-1,0-1,0	1,0	1,0			26					
1-1-1,5-0,5	1,5	0,5			45					
1-1-1,5-1,0	1,5	1,0			26					
1-1-2,0-0,5	2,0	0,5	43,5	8	45	26	0,3	0,5	3-4	14
1-1-2,0-1,0	2,0	1,0			26					
1-1-2,0-1,5	2,0	1,5								
1-1-2,0-2,0	2,0	2,0								
1-1-2,5-0,5	2,5	0,5	42,2	9	45	26	0,3	0,5	3-4	14
1-1-2,5-1,0	2,5	1,0	43,5							
1-1-2,5-1,5	2,5	1,5	43,5							
1-1-2,5-2,0	2,5	2,0	42,2							
1-1-2,5-2,5 ¹⁾	2,5	2,5	43,9	9	45	26	0,3	0,5	3-4	14
1-1-3,0-0,5	3,0	0,5	42,8	8						
1-1-3,0-1,0	3,0	1,0	42,8	8						
1-1-3,0-1,5	3,0	1,5	43,5	8						
1-1-3,0-2,5 ¹⁾	3,0	2,5	43,9	9	45	26	0,3	0,5	3-4	14
1-1-3,0-3,0	3,0	3,0	43,9	9						

cd. tabl. 3

Oznaczenie	Wymiary, mm									
	b	c	D	S	α°	β°	W	e	d	S ₁
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1-1-3, 5-0, 5	3, 5	0, 5			45	26	0, 4	0, 5	3-4	14
1-1-3, 5-1, 0	3, 5	1, 0								
1-1-3, 5-1, 5	3, 5	1, 5		9						
1-1-3, 5-3, 0	3, 5	3, 0	43, 5							
1-1-4, 0-0, 5	4, 0	0, 5								
1-1-4, 0-1, 0	4, 0	1, 0								
1-1-4, 0-1, 5	4, 0	1, 5								
1-1-4, 0-2, 0	4, 0	2, 0	42, 2	10						
1-1-4, 5-0, 5	4, 5	0, 5								
1-1-4, 5-1, 0	4, 5	1, 0	42, 8	9						
1-1-4, 5-1, 5	4, 5	1, 5	43, 5							
1-1-4, 5-3, 0	4, 5	3, 0	43, 9	9						
1-1-5, 0-0, 5	5, 0	0, 5	42, 8	10						
1-1-5, 0-1, 0	5, 0	0, 1	42, 8							
1-1-5, 0-1, 5	5, 0	1, 5	43, 5							
1-1-5, 5-0, 5	5, 0	0, 5	42, 8							
1-1-5, 5-1, 0	5, 5	1, 0								
1-1-5, 5-1, 5	5, 5	1, 5	43, 5							
1-1-5, 5-3, 0	5, 5	3, 0	44, 2							
1-1-6, 0-1, 0	6, 0	1, 0	42, 8	11						
1-1-6, 0-2, 0	6, 0	2, 0	44, 2							
1-1-6, 0-3, 0	6, 0	3, 0	42, 8	13						
1-1-6, 5-1, 0	6, 5	1, 0	42, 8	12						
1-1-6, 5-1, 5	6, 5	1, 5	43, 5							
1-1-6, 5-2, 0	6, 5	2, 0	44, 2							
1-1-6, 5-3, 0	6, 5	3, 0	44, 2							
1-1-6, 5-4, 0 ¹⁾	6, 5	4, 0	44, 2							
1-1-7, 0-1, 0	7, 0	1, 0	42, 8	12						
1-1-7, 0-1, 5	7, 0	1, 5	43, 5							
1-1-7, 0-4, 0	7, 0	4, 0	42, 8							
1-1-7, 5-1, 0	7, 5	1, 0	42, 8							
1-1-7, 5-1, 5	7, 5	1, 5								
1-1-8, 0-1, 5	8, 0	1, 5	43, 5	13						
1-1-8, 5-1, 5	8, 5	1, 5								
1-1-9, 0-1, 5	9, 0	1, 5		14						
1-1-10, 0-1, 5	10, 0	1, 5		15						
1-1-11, 0-1, 5	11, 0	1, 5	43, 5	16						
1-1-12, 0-1, 5	12, 0	1, 5		17						
1-1-13, 0-2, 0	13, 0	2, 0	44, 2	19						
1-1-14, 0-0, 5	14, 0	0, 5	42, 8	20						

¹⁾ Przy tych frezach nie są stosowane żelazka do wypalania.

3.1.2. Wymiary frezów i żelazek typu 1 grupy 2 – wg rys. 3 i tabl. 4.

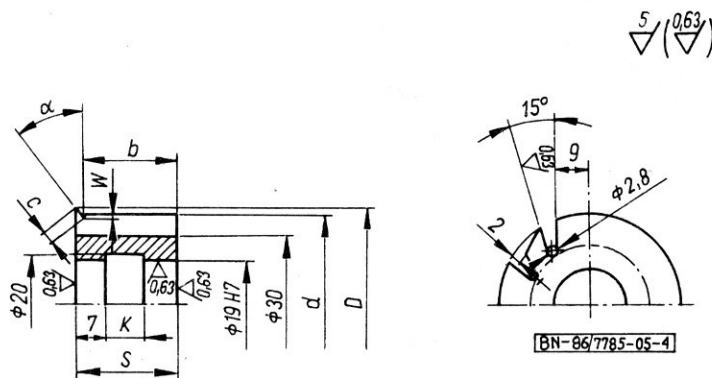

Rys. 3

Tablica 4

Oznaczenie	Wymiary, mm								
	b	c	D	S	W	R	M	α°	β°
frezy i żelazka typu 1 grupy 2									
1-2-2,0-1,5	2,0	1,5	45,4	10	1,0	2,0	1,0	45	26
1-2-2,0-2,0	2,0	2,0			1,5				
1-2-2,5-2,0	2,5	2,0			1,5	2,5	1,6		
1-2-2,5-2,5	2,5	2,5			2,0				
1-2-3,0-3,0	3,0	3,0			2,5	3,0	1,6		
1-2-4,0-3,0	4,0	3,0			2,5				
1-2-4,5-4,0	4,5	4,0	47,2	13	3,1	4,5	2,4		
1-2-5,0-3,0	5,0	3,0	45,4		2,5	5,0	1,6		
1-2-5,5-3,0	5,5	3,0		14	2,5	5,5	1,6		
1-2-6,0-3,0	6,0	3,0	6,0		13	2,1	2,1		
1-2-6,5-3,0	6,5	3,0	13	2,1		6,5	1,6		
1-2-6,5-4,0	6,5	4,0	47,2	14	2,5	6,5	1,6		
1-2-7,0-3,0	7,0	3,0		13	2,1	7,0	2,1		
1-2-7,0-4,0	7,0	4,0	15	3,1	7,0	2,4			
1-2-8,0-3,0	8,0	3,0	14	2,1	8,0	2,1			
1-2-8,0-4,0	8,0	4,0		16	3,1	8,0	2,4		
1-2-10,0-1,5	10,0	1,5	18	1,2	10,0	1,2			

3.1.3. Wymiary frezów i żelazek typu 1 grupy 3 – wg rys. 4 i tabl. 5.

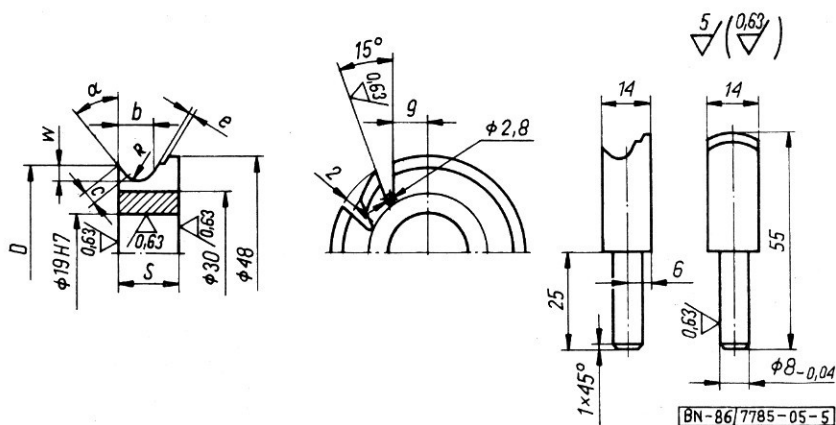

Rys. 4

Tablica 5

Oznaczenie	Wymiary, mm							
	b	c	D	S	d	K	W	α°
frezy i żelazka typu 1 grupy 3								
1-3-10-1,0	10	1,0		10,57				
1-3-12-1,0	12	1,0		12,57				
1-3-14-1,0	14	1,0	45,6	14,57	44,56		0,3	
1-3-16-1,0	16	1,0		16,57		2		
1-3-18-1,0	18	1,0		18,57		4		
1-3-14-1,5	14	1,5		14,76				
1-3-16-1,5	16	1,5	46,4	16,76	44,60	2	0,4	
1-3-18-1,5	18	1,5		18,76		4		
1-3-20-1,0	20	1,0	45,6	20,57	44,56		0,3	35
1-3-20-1,5	20	1,5	46,4	20,76	44,60	6	0,4	
1-3-22-1,0	22	1,0	45,6	22,57	44,56		0,3	
1-3-22-1,5	22	1,5	46,4	22,76	44,60	8	0,4	
1-3-24-1,0	24	1,0	45,6	24,57	44,56		0,3	
1-3-24-1,5	24	1,5	46,4	24,76	44,60	10	0,4	
1-3-26-1,0	26	1,0	45,6	26,57	44,56		0,3	
1-3-26-1,5	26	1,5	46,4	26,76	44,60	12	0,4	
1-3-28-1,0	28	1,0	45,6	28,57	44,56		0,3	
1-3-28-1,5	28	1,5	46,4	28,76	44,60	14	0,4	
1-3-30-1,0	30	1,0	45,6	30,57	44,56		0,3	
1-3-30-1,5	30	1,5	46,4	30,76	44,60	16	0,4	
1-3-32-1,5	32	1,5	45,6	32,57	44,56		0,3	
1-3-32-1,5	32	1,5	46,4	32,76	44,60	18	0,4	
1-3-34-1,5	34	1,5	46,4	34,76	44,60	20	0,4	

3.1.4. Wymiary frezów i żelazek typu 1 grupy 4 – wg rys. 5 i tabl. 6.

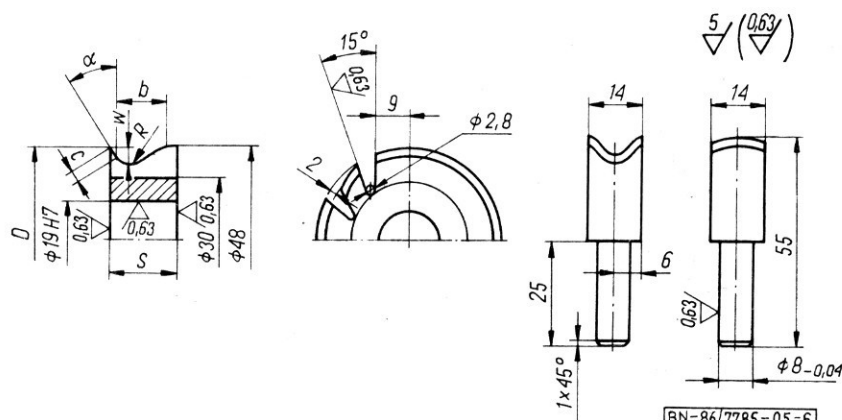

Rys. 5

Tablica 6

Oznaczenie	Wymiary, mm						
	b	c	D	S	R	W	α°
frezy i żelazka typu 1 grupy 4							
1-4-2,0-0,5	2,0	0,5	43,0	8	1	1,5	35
1-4-2,0-1,5	2,0	1,5					
1-4-2,0-2,0	2,0	2,0					
1-4-2,5-0,5	2,5	0,5					
1-4-2,5-1,0	2,5	1,0					
1-4-2,5-2,0	2,5	2,0		2			
1-4-2,5-2,5	2,5	2,5					
1-4-3,0-0,5	3,0	0,5					
1-4-3,0-1,0	3,0	1,0					
1-4-3,0-1,0	3,0	1,0			2,5		
1-4-3,5-0,5	3,5	0,5	3,5	2,5			
1-4-3,5-1,0	3,5	1,0	44,8	8	3,5		
1-4-4,5-1,0	4,5	1,0	44,6	10	4,0		
1-4-5,0-1,0	5,0	1,0	43,7	10	5,0		
1-4-6,0-1,0	6,0	1,0	42,2	12	5,0		
1-4-6,5-1,0	6,5	1,0	42,6	12	5,0		
1-4-7,0-1,0	7,0	1,0	43,0	14	5,0	3,5	
1-4-8,0-1,0	8,0	1,0	43,0	15	5,5		
1-4-9,0-1,0	9,0	1,0	43,0	16	6,5		
1-4-10,0-1,0	10,0	1,0	44,0	18	8,0	4,0	

3.1.5. Wymiary frezów i żelazek typu 1 grupy 5 - wg rys. 6 i tabl. 7.

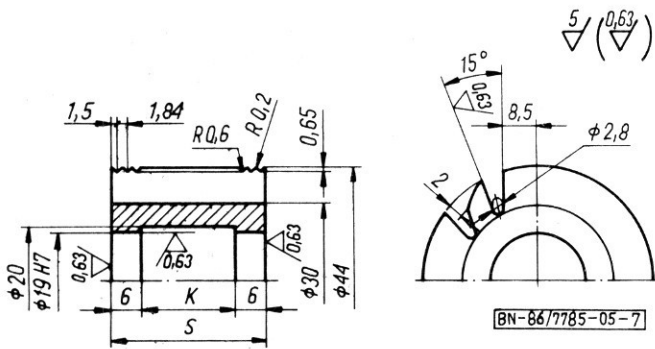
Rys. 6

Tablica 7

Oznaczenie	Wymiary, mm						
	b	c	D	S	R	W	α°
frezy i żelazka typu 1 grupy 5							
1-5-4,0-0,5	4,0	0,5	43,5	7	1,5	0,8	35
1-5-5,0-1,0	5,0	1,0	46,0	7	2,0	1,0	
1-5-6,0-1,0	6,0	1,0	45,0	8	2,4	1,0	
1-5-7,0-1,0	7,0	1,0	44,0	9	2,8	1,2	
1-5-8,0-1,0	8,0	1,0	43,0	10	3,2	1,4	
1-5-9,0-1,0	9,0	1,0	42,0	15	3,6	1,6	
1-5-12,0-1,5	12,0	1,5	38,2	15	4,8	2,8	
1-5-14,0-1,0	14,0	1,0	42,8	19	6,5	4,4	
1-5-17,0-1,5	17,0	1,5					
1-5-26,0-1,0	26,0	1,0	44,6	30	11,0	5,9	

3.1.6. Wymiary frezów i żelazek typu 1 grupy 6 - wg

rys. 7 i tabl. 8.

Rys. 7

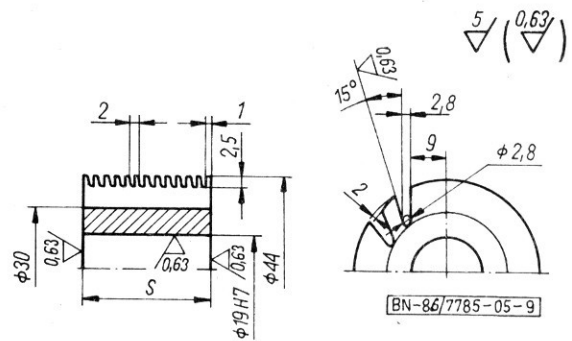
Tablica 8

Oznaczenie	Wymiary, mm	
frezy i żelazka typu 1 grupy 6	S	K
1-6-5,0-1,5	5	-
1-6-10,0-1,5	10	-
1-6-15,0-1,5	15	3
1-6-20,0-1,5	20	6
1-6-24,0-1,5	24	12
1-6-28,0-1,5	28	16
1-6-32,0-1,5	32	20

Tablica 9

Oznaczenie	Wymiary, mm
frezy typu 1 grupy 7	S
1-7-4-0	4
1-7-6-0	6
1-7-8-0	8

3.1.8. Wymiary frezów typu 1 grupy 8 - wg rys. 9 i tabl. 10. Na obwodzie freza naciąg spiralę 2-wchodową S-2 prawoskrętną.

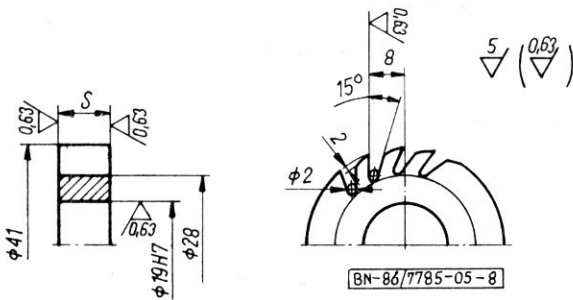
Rys. 9

Tablica 10

Oznaczenie	Wymiary, mm
frezy typu 1 grupy 8	S
1-8-14-0	14
1-8-20-0	20
1-8-26-0	26
1-8-32-0	32

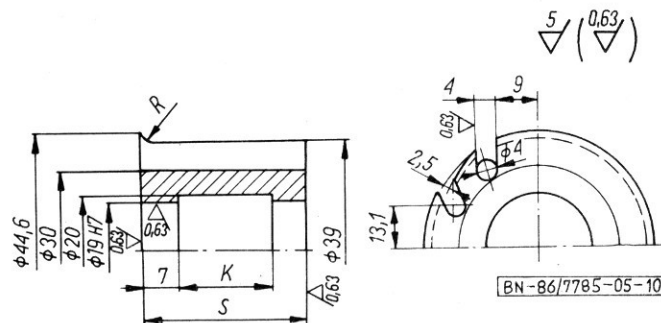
3.1.7. Wymiary frezów i żelazek typu 1 grupy 7 - wg

rys. 8 i tabl. 9.

Rys. 8

3.1.9. Wymiary frezów typu 1 grupy 9 - wg rys. 10 i tabl. 11.

Rys. 10

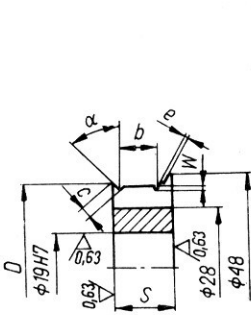
Tablica 11

Oznaczenie	Wymiary, mm		
	S	R	K
frezy typu 1 grupy 9			
1-9-16-7	16	7	4
1-9-22-7	22	7	8
1-9-26-7	26	7	12
1-9-28-7	28	7	14
1-9-32-7	32	7	18
1-9-34-7	34	7	20
1-9-36-7	36	7	22
1-9-40-7	40	7	26

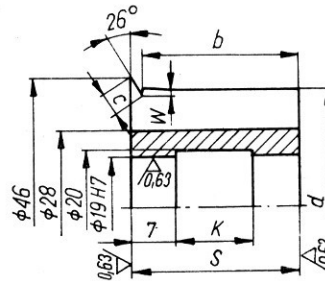
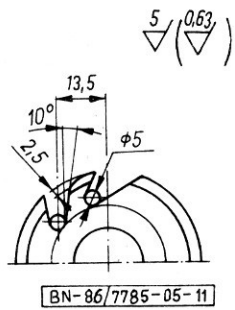
3.2. Wymiary frezów i żelazek typu 2

3.2.1. Wymiary frezów i żelazek typu 2 grupy 2 - wg rys. 11 i tabl. 12.

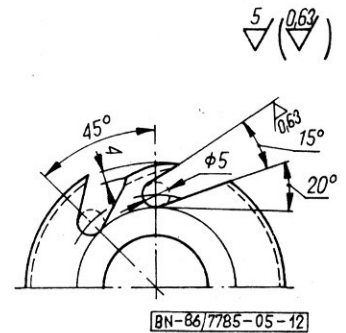
3.2.2. Wymiary frezów typu 2 grupy 2 - wg rys. 12 i tabl. 13.

Rys. 11

Rys. 12

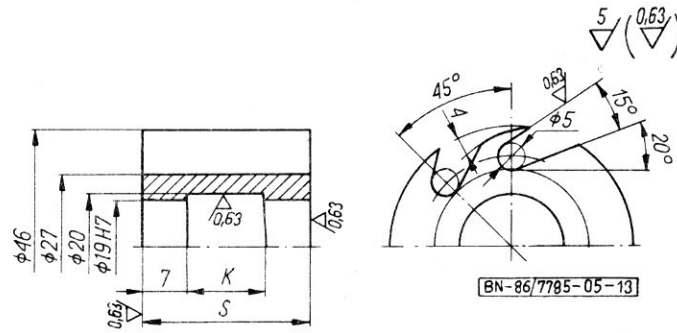
Tablica 12

Oznaczenie	Wymiary, mm						
	b	c	D	S	e	W	α°
frezy typu 2 grupy 1							
2-1-1,5-1,0	1,5	1,0	43,2	6,5	0,5	0,3	45
2-1-2,0-1,0	2,0	1,0		7,0			
2-1-3,0-1,0	3,0	1,0		8,0			
2-1-3,5-1,0	3,5	1,0		8,5			
2-1-4,0-1,0	4,0	1,0		9,0			
2-1-5,0-1,0	5,0	1,0		10,0			
2-1-5,5-1,0	5,5	1,0		10,5			
2-1-6,0-1,0	6,0	1,0		11,0			
2-1-6,5-1,0	6,5	1,0		11,5			
2-1-10,0-1,5	10,0	1,5		43,5			
2-1-11,0-1,5	11,0	1,5	16,0				
2-1-12,0-1,5	12,0	1,5	17,0				
2-1-13,0-1,5	13,0	1,5	18,0				
2-1-18,0-1,5	18,0	1,5	23,0				
2-1-26,0-1,5	26,0	1,5	31,0				
2-1-32,0-1,5	32,0	1,5	37,0				

Tablica 13

Oznaczenie	Wymiary, mm								
	frezy typu 2 grupy 2	b	c	d	S	K	W		
2-2-18-0,5	18	0,5	45,3	18,21	4	0,2			
2-2-20-0,5	20			20,21	6				
2-2-22-0,5	22			22,21	8				
2-2-24-0,5	24			24,21	10				
2-2-26-0,5	26			26,21	12				
2-2-28-0,5	28			28,21	14				
2-2-30-0,5	30			30,21	16				
2-2-32-0,5	32			32,21	18				
2-2-34-0,5	34			34,21	20				
2-2-36-0,5	36			36,21	22				
2-2-40-0,5	40			40,21	26				
2-2-3,0-1,0	3,0			1,0	44,8		3,50	-	0,3
2-2-3,5-1,0	3,5						4,00	-	
2-2-4,0-1,0	4,0	4,50	-						
2-2-4,5-1,0	4,5	5,00	-						
2-2-5,0-1,0	5,0	5,50	-						
2-2-5,5-1,0	5,5	6,50	-						
2-2-10-1,0	10	10,50	-						
2-2-14-1,0	14	14,50	-						
2-2-18-1,0	18	18,50	4						
2-2-20-1,0	20	20,5	6						
2-2-22-1,0	22	22,5	8						
2-2-24-1,0	24	24,5	10						
2-2-26-1,0	26	26,5	12						
2-2-28-1,0	28	28,5	14						
2-2-30-1,0	30	30,5	16						
2-2-32-1,0	32	32,5	18						
2-2-34-1,0	34	34,5	20						
2-2-36-1,0	36	36,5	22						
2-2-40-1,0	40	40,5	26						
2-2-5,0-1,5	5,0	1,5	44,0	5,60	-	0,4			
2-2-8,0-1,5	8,0			8,60	-				
2-2-14-1,5	14			14,60	-				
2-2-16-1,5	16			16,60	-				
2-2-18-1,5	18			18,65	4				
2-2-20-1,5	20			20,65	6				
2-2-22-1,5	22			22,65	8				
2-2-24-1,5	24			24,65	10				
2-2-26-1,5	26			26,65	12				
2-2-28-1,5	28			28,65	14				
2-2-30-1,5	30			30,65	16				
2-2-32-1,5	32			32,65	18				
2-2-34-1,5	34			34,65	20				
2-2-36-1,5	36	36,65	22						
2-2-40-1,5	40	40,65	26						

3.2.3. Wymiary frezów typu 2 grupy 3 - wg rys. 13 i tabl. 14.

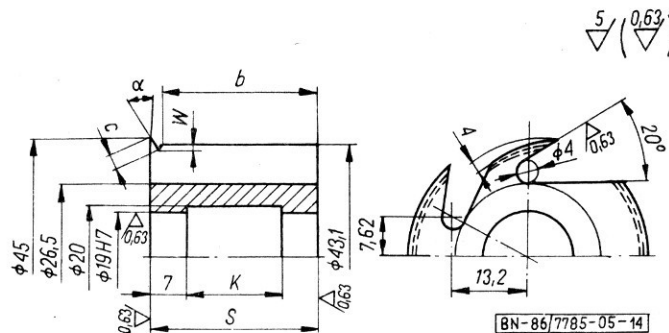

Rys. 13

Tablica 14

Oznaczenie	Wymiary, mm	
	S	K
frezy typu 2 grupy 3		
2-3-3,0-0	3,0	-
2-2-3,5-0	3,5	-
2-3-4,0-0	4,0	-
2-3-4,5-0	4,5	-
2-3-5,0-0	5,0	-
2-3-8,0-0	8,0	-
2-3-10,0-0	10,0	-
2-3-12,0-0	12,0	-
2-3-16,0-0	16,0	2
2-3-20,0-0	20,0	6
2-3-22,0-0	22,0	8
2-3-24,0-0	24,0	10
2-3-26,0-0	26,0	12
2-3-28,0-0	28,0	14
2-3-30,0-0	30,0	16
2-3-32,0-0	32,0	18
2-3-34,0-0	34,0	20
2-3-36,0-0	36,0	22
2-3-40,0-0	40,0	26

3.2.4. Wymiary frezów typu 2 grupy 4 - wg rys. 14 i tabl. 15.

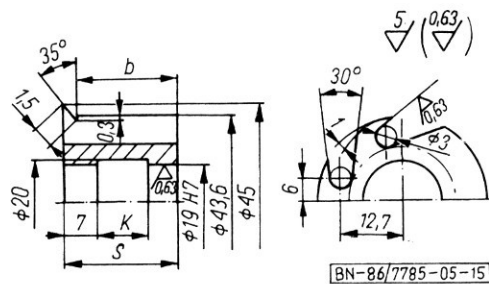

Rys. 14

Tablica 15

Oznaczenie	Wymiary, mm					
	c	b	K	S	α°	W
frezy typu 2 grupy 4						
2-4-12-1,0	1,0	12	-	12,76	35	0,3
2-4-12-1,5	1,5	12	-	12,76		
2-4-16-1,0	1,0	16	2	16,76		
2-4-16-1,5	1,5	16	2	16,76		
2-4-20-1,0	1,0	20	6	20,76		
2-4-20-1,5	1,5	20	6	20,76		
2-4-24-1,0	1,0	24	10	24,76		
2-4-24-1,5	1,5	24	10	24,76		
2-4-28-1,0	1,0	28	14	28,76		
2-4-28-1,5	1,5	28	14	28,76		
2-4-32-1,0	1,0	32	18	32,76		
2-4-32-1,5	1,5	32	18	32,76		
2-4-34-1,0	1,0	34	20	34,76		
2-4-34-1,5	1,5	34	20	34,76		
2-4-36-1,0	1,0	36	22	36,76		
2-4-36-1,5	1,5	36	22	36,76		
2-4-40-1,0	1,0	40	26	40,76		
2-4-40-1,5	1,5	40	26	40,76		

3, 2, 5. Wymiary frezów typu 2 grupy 5 - wg rys. 15 i tabl. 16.

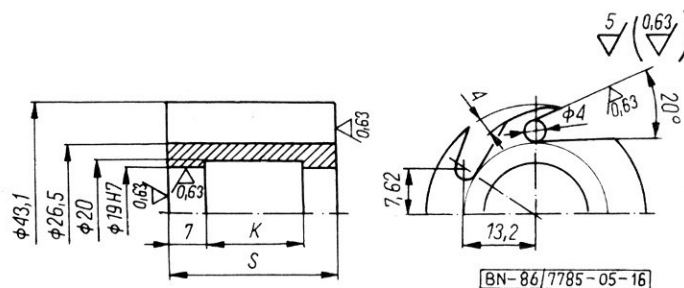

Rys. 15

Tablica 16

Oznaczenie	Wymiary, mm		
	b	K	S
frezy typu 2 grupy 5			
2-5-40-1,0	40	26	46,76
2-5-40-1,5			

3, 2, 6. Wymiary frezów typu 2 grupy 5 - wg rys. 16 i tabl. 17.

Rys. 16

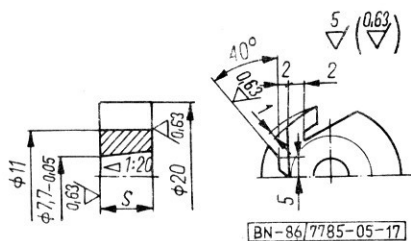
Tablica 17

Oznaczenie	Wymiary, mm	
	K	S
frezy typu 2 grupy 5		
2-5-16-0	2	16
2-5-20-0	6	20
2-5-24-0	10	24
2-5-28-0	14	28
2-5-30-0	16	30
2-5-32-0	18	32
2-5-34-0	20	34
2-5-36-0	22	36
2-5-38-0	24	38
2-5-40-0	26	40

3.3. Wymiary frezów i żelazek typu 3

3.3.2. Wymiary frezów typu 3 grupy 2 - wg rys. 18 i tabl. 19.

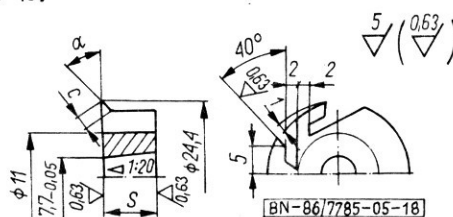
3.3.1. Wymiary frezów typu 3 grupy 1 - wg rys. 17 i tabl. 18.

Rys. 17

Tablica 18

Oznaczenie	Wymiary, mm
frezy typu 3 grupy 1	S
3-1-6-0	6
3-1-8-0	8
3-1-10-0	10
3-1-12-0	12
3-1-13-0	13
3-1-15-0	15

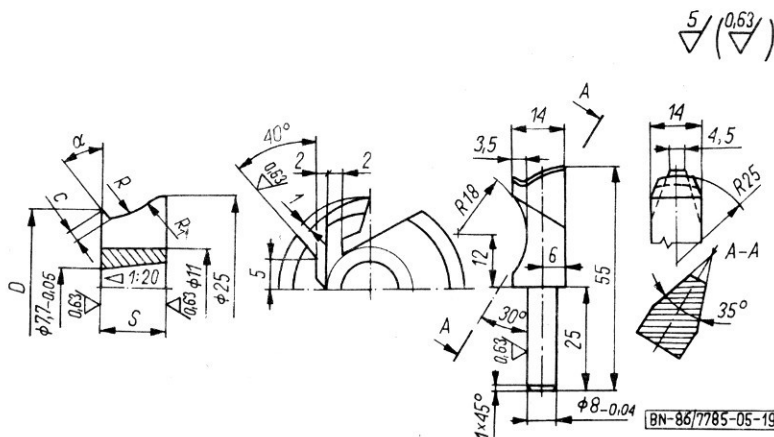

Rys. 18

Tablica 19

Oznaczenie	Wymiary, mm		
frezy typu 3 grupy 2	c	S	α°
3-2-4,0-1,0	1,0	4,0	35
3-2-6,0-1,0	1,0	6,0	
3-2-8,0-1,0	1,0	8,0	
3-2-12-1,5	1,5	12,0	
3-2-14-1,5	1,5	14,0	
3-2-16-1,5	1,5	16,0	
3-2-20-1,5	1,5	20,0	

3.3.3. Wymiary frezów i żelazek typu 3, grupy 3 - wg rys. 19 i tabl. 20.

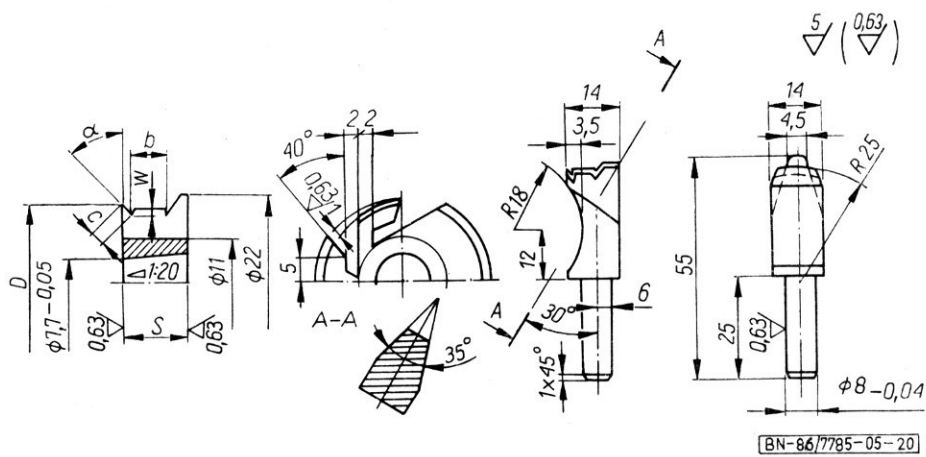

Rys. 19

Tablica 20

Oznaczenie	Wymiary, mm					
	c	D	S	R	R ₁	α°
frezy i żelazka typu 3 grupy 3						
3-3-7,5-1,0	1,0	20,4	7,5	4,5	3,4	26
3-3-9,0-1,0	1,0	21,1	9,0	5,5	4,5	
3-3-10,0-1,0	1,0	21,4	10,0	6,0	5,0	
3-3-11,5-1,0	1,0	21,8	11,5	6,5	3,0	

3,3,4. Wymiary frezów i żelazek typu 3 grupy 4 - wg rys. 20 i tabl. 21.

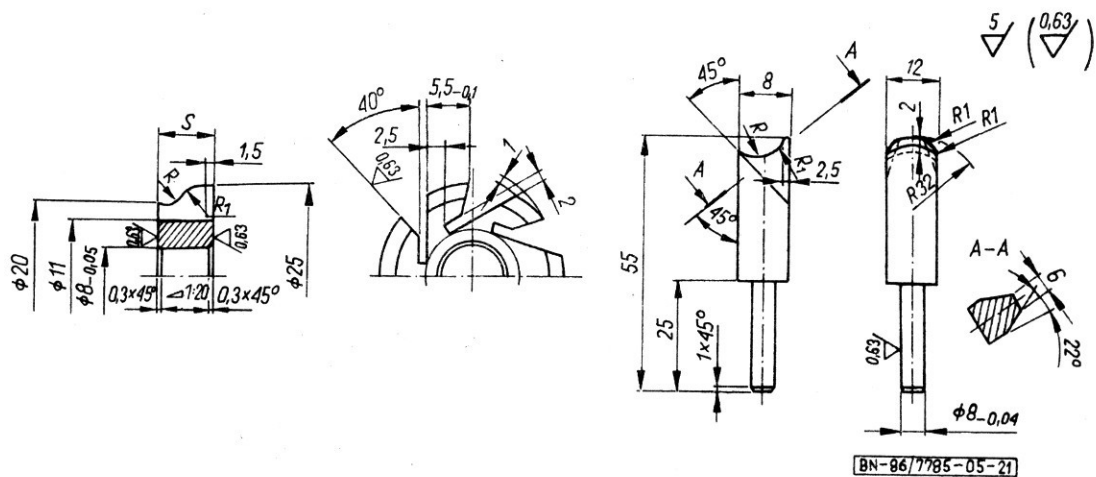

Rys. 20

Tablica 21

Oznaczenie	Wymiary, mm					
	b	D	S	c	α°	W
frezy i żelazka typu 3 grupy 4						
3-4-1,5-0,5	1,5	20,6	6	0,5	45	0,3
3-4-2,0-0,5	2,0		6	0,5		
3-4-2,5-0,5	2,5		7	0,5		
3-4-3,0-1,0	1,0		7	1,0		
3-4-3,5-1,0	1,0		7	1,0		
3-4-4,0-1,0	1,0		8	1,0		
3-4-4,5-1,0	1,0		8	1,0		
3-4-5,0-1,0	1,0		9	1,0		
3-4-7,0-1,0	1,0		10	1,0		
3-4-8,0-1,0	1,0		10	1,0		
3-4-14,0-1,0	1,0		17	1,0		

3.3.5. Wymiary frezów i żelazek typu 3 grupy 5 – wg rys. 21 i tabl. 22.

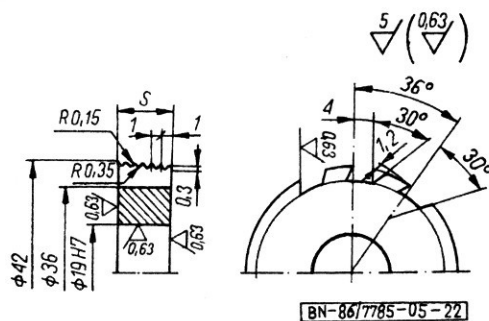

Rys. 21

Tablica 22

Oznaczenie	Wymiary, mm		
frezy i żelazka typu 3 grupy 5	R	R ₁	S
3-5-1,5-0	1,5	3,5	
3-5-2,0-0	2,0	2,5	7

3.3.6. Wymiary frezów i żelazek typu 3 grupy 6 – wg rys. 22 i tabl. 23.

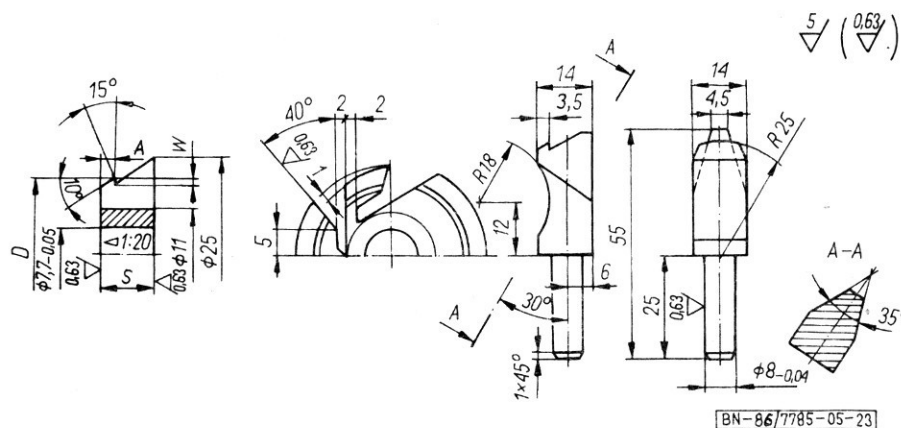

Rys. 22

Tablica 23

Oznaczenie	Wymiary, mm
frezy typu 3 grupy 6	S
3-6-4-0	4
3-6-8-0	8

3, 3, 7. Wymiary frezów i żelazek typu 3 grupy 7 - wg rys. 23 i tabl. 24.

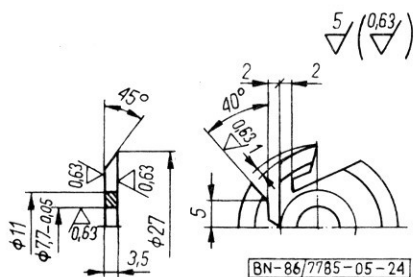

Rys. 23

Tablica 24

Oznaczenie	Wymiary, mm			
frezы i żelazka typu 3 grupy 7	A	D	S	W
3-7-1,25-0	1,25	20	6,5	0,5

3, 3, 8. Wymiary frezów i żelazek typu 3 grupy 8 - wg rys. 24.

Rys. 24

3, 4. Materiał. Pręty okrągłe ze stali konstrukcyjnej gatunku 10 wg PN-75/H-84019 lub stal narzędziowa węglowa gatunku N6, N7, N7E wg PN-84/H-85020 lub stal narzędziowa niskostopowa gatunku NV, NC4, NW1, NZ2 wg PN-77/H-85023.

3, 5. Wykonanie. Frezy toczone, otwory wiercone i szlifowane. Zęby frezowane, zataczone i ostrzone. Powierzchnie szlifowane.

3, 6. Obróbka cieplna. Frezy ze stali gatunku 10, nawęglane do grubości 0,8 mm, hartowane - 58 ± 62 HRC. Żelazka nawęglane do grubości 0,8 mm i hartowane 56 ± 60 HRC.

Frezy ze stali narzędziowej powinny być hartowane i odpuszczane do twardości 60 ± 66 HRC.

3, 7. Cechowanie. Frezy i żelazka w miejscach wg rys. 2 powinny mieć wybite trwale cechy, oznaczające co najmniej:

- znak wytwórcy,

- typ i grupę wg tabl. 1,
 - szerokość krawędzi tnącej, w mm, wg tabl. 3 i rys. 2 $\pm$ 23,
 - wysokość małego pióra, w mm, wg tabl. 3 i rys. 2 $\pm$ 23.
 Wysokość cyfr do cechowania - 3 mm wg PN/N-57141 i PN/N-57142.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4, 1. Pakowanie. W celu zabezpieczenia przed ujemnym wpływem czynników atmosferycznych należy frezy i żelazka pokryć cienką warstwą wazeliny technicznej lub innego odpowiedniego środka konserwacyjnego. Tak zabezpieczone, a następnie pogrupowane frezy wg typów, grup i wielkości należy układać w paczki i owijać je papierem parafinowym. Paczka powinna zawierać po 10 sztuk frezów o szerokości do 20 mm i po 5 sztuk frezów o szerokości powyżej 20 mm. Dopuszcza się inne ilości i szerokości frezów w paczce, po uzgodnieniu pomiędzy dostawcą i odbiorcą. Każdą paczkę frezów należy dodatkowo owinąć tekturą falistą i układać równymi warstwami w skrzyniach drewnianych lub innych opakowaniach transportowych uzgodnionych z odbiorcą.

Waga skrzyni nie powinna przekraczać masy 80 kg. W podany wyżej sposób należy pakować również żelazka do wypalania.

Na każdej skrzyni należy przymocować w sposób trwały etykietę zawierającą co najmniej:

- nazwę wytwórcy,
- oznaczenie wg 2.2.2,
- ilość sztuk,
- wagę brutto skrzyni,
- znak KJ.

4.2. Przechowywanie. Frezy i żelazka należy przechowywać w pomieszczeniach suchych i przewiewnych. Zaleca się przechowywanie frezów i żelazek zawiniętych w papier parafinowy.

4.3. Transport. Frezy i żelazka należy przewozić w opakowaniach wg 4.1 wszelkimi środkami transportu zabezpieczającymi je przed uszkodzeniem i opadami atmosferycznymi.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań. Frezy i żelazka poddaje się następującym rodzajom badań:

- ogłędziny zewnętrzne (3.5, 3.7),
- sprawdzenie wymiarów (3.1, 3.2, 3.3),
- sprawdzenie twardości (3.6).

5.2. Wielkość partii. Partię frezów lub żelazek stanowią frezy lub żelazka jednego typu, grupy i szerokości, przekazane do odbioru przy jednym dowodzie dostawy.

5.3. Pobieranie sztuk do badań. Do badań wg 5.1a) i 5.1b) należy pobrać z partii w sposób losowy "na ślepo" próbkę wg PN-79/N-03021, stosując II ogólny poziom kontroli normalnej jednostopniowej, o wadliwości $w_2 = 4\%$.

Do badań odbiorczych wg 5.1c), przeprowadzanych w przypadkach wątpliwych lub spornych, należy z pobranej próbki do badań wg 5.1a) i 5.1b) pobrać losowo 3 sztuki.

5.4. Opis badań

5.4.1. Oględziny zewnętrzne przeprowadza się nie uzbrojonym okiem w świetle dziennym lub zbliżonym do dziennego światła sztucznym.

5.4.2. Sprawdzanie wymiarów. Sprawdzanie kształtu części roboczej (przekroju) frezów i żelazek należy przeprowadzić za pomocą blaszanych szablonów - wzorników. Pozostałe wymiary należy sprawdzać za pomocą suwmiarki i sprawdzianów.

5.4.3. Sprawdzanie twardości - wg PN-78/H-04355.

5.5. Ocena wyników badań

5.5.1. Frezy i żelazka dobre - takie, które przeszły przez wszystkie badania wg 5.1 z wynikiem dodatnim.

5.5.2. Partia zgodna z wymaganiami normy. Partię należy uznać za zgodną z wymaganiami normy, jeżeli badania wg 5.1 dały wynik pozytywny, a w pobranej próbce wg 5.3 liczba sztuk wadliwych jest mniejsza lub równa liczbie kwalifikującej wg 5.3.

KONIEC

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę - Instytut Przemysłu Skórzanego, Łódź.

2. Normy i dokumenty związane

PN-78/H-04355 Pomiar twardości metali sposobem Rockwella. Skala A, B, C i F

PN-75/H-84019 Stal węglowa konstrukcyjna wyższej jakości ogólnego przeznaczenia. Gatunki

PN-84/H-85020 Stal węglowa narzędziowa. Gatunki

PN-77/H-85023 Stal narzędziowa stopowa do pracy na zimno. Gatunki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania PN/N-57141 Znaczniki stalowe. Litery małe. Komplet PN/N-57142 Znaczniki stalowe. Cyfry arabskie. Komplet PN-85/O-91000 Obuwie. Terminologia

3. Autorzy projektu normy - mgr inż. Andrzej Jarząbek i Edward Surma - Południowe Zakłady Przemysłu Skórzanego CHEŁMEK.

4. Dotychczas obowiązująca norma

ZN-72/MPL-10-015 Narzędzia do mechanicznej produkcji obuwia. Frezy i żelazka